

Glød Explorer

Trondheim, 24.06.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/2161

Saksbehandler:
Arnt Hegstad

Vedtak i klagesak om organisert ferdsel i Anárjohka nasjonalpark

Vi viser til klage på Anárjohka nasjonalparkstyre sitt vedtak 17.11.2021. Klagesaken ble oversendt fra nasjonalparkstyret til Miljødirektoratet 17.03.2022.

Vedtak

Miljødirektoratet opphever vedtak truffet av Anárjohka nasjonalparkstyre 17.11.2021 og sender saken tilbake til ny behandling, jfr. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Vi mener nasjonalparkstyrets vedtak er mangelfullt begrunnet, Nasjonalparkstyret må gjøre en konkret vurdering av søknaden selv om det foreløpig ikke er utarbeidet retningslinjer for denne type saker i forvaltningsplan eller besøksstrategi.

Bakgrunn for saken

Glød Explorer søkte den 11.03.2020 om dispensasjon til å arrangere organiserte skiturer i Anárjohka nasjonalpark i perioden 2021 – 2025. Søknaden gjaldt en årlig skitur i april med 4 – 8 deltakere inkludert guider.

Det var lagt opp til en tur over 9 dager og det var ønskelig å ha med et par "pulk-hunder". Søknaden om bruk av trekkhund ble senere trukket ved brev av 04.01.2022.

Saken var først oppe på styremøte 16.12.2020 hvor det ble besluttet å sende søknaden på høring til reinbeitedistriktene. Nasjonalparkstyret mottok imidlertid ingen tilbakemelding fra reindrifta.

Nasjonalparkstyret avsto søknaden på styremøte den 17.11.2021. Avslaget var bl.a. begrunnet med at *"...forvaltningsplanarbeidet, med tilhørende besøksstrategi, vil være førende for dispensasjonssaker om organisert ferdsel i nasjonalparken. Styret ønsker ikke å innføre en dispensasjonspraksis om organisert ferdsel, med fare for ny presedensvirkning, før en forvaltningsplan og besøksstrategi er vedtatt."*

Vedtaket ble påklaget av Glød Explorer 22.11.2021.

Klagesaken ble behandlet av nasjonalparkstyret 8.3.2022, men de fant ikke grunnlag for å endre eller oppheve eget vedtak. Saken ble derfor sendt til Miljødirektoratet 17.3.2022.

Klagers argumenter

Glød Explorer skriver i sin klage at dette arrangementet er et viktig inntektsgrunnlag for reiselivsbedriften og at det er viktig å kunne planlegge og ha forutsigbarhet for arrangement.

Det har vært arrangert en tilsvarende tur tidligere uten problemer for reindrifta. Den planlagte ruten ble da justert i samråd med reingjetere som ble påtruffet.

Klager skriver videre at det er synd at slike små organiserte turer på ski skal få avslag. Glød Explorer mener også at avslaget er i strid med prinsippet om fri ferdsel i utmark.

Nasjonalparkstyrets merknader

Nasjonalparkstyret skriver at det kun en gang tidligere har vært gitt tillatelse til organisert ferdsel i Anárjohka nasjonalpark. Det er derfor ingen etablert praksis for behandling av denne type søknader.

Nasjonalparkstyret ønsker derfor ikke åpne opp for slike tillatelser før forvaltningsplanen med besøksstrategi er vedtatt. Det heter i nasjonalparkstyrets vedtak at retningslinjer for organisert ferdsel, utformet sammen med berørte næringer og brukergrupper, bør på plass før en gir nye presedensvirkende tillatelser som mangeårige tillatelser vil være. Det er også viktig å avklare hvilke vilkår som skal gjelde og hvordan man skal dokumentere at vilkår er fulgt.

Miljødirektoratets vurderinger

Miljødirektoratet er klageinstans og kan vurdere alle sider av saken, herunder ta stilling til nye omstendigheter som ikke er tatt opp i klagen, jf. forvaltningsloven § 34. Klageinstansen kan treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det opprinnelige vedtaket og sende saken tilbake til ny behandling i førsteinstansen.

Vi anser at klagen er rettidig mottatt og finner saken tilstrekkelig opplyst til at klagen kan behandles.

Vi legger til grunn at det er søkt om en flerårig skitur som skal gå over 8 – 9 dager. Antall deltakere kan være 5 – 8 stk. Det er ulike former for overnatting på turen. Nasjonalparkstyret ønsket ikke å realitetsbehandle søknaden fra Glød Explorer før det er vedtatt tilstrekkelige retningslinjer. Det er bl.a. pekt på at en dispensasjon vil kunne gi uheldig presedens.

Verneregler for nasjonalparken

Formålet med Anárjohka nasjonalpark er å bevare et stykke av Finnmarksvidda med et representativt utvalg av de naturtyper som forekommer der, så som furuskog, bjørkeskog og vidde med kratt, myr, vatn, elver og låge fjell. Dyre- og plantelivet skal få utvikle seg mest mulig fritt uten menneskelig påvirkning.

Etter verneforskriften kap. II punkt 1.4 er all organisert ferdsel forbudt. Det innebærer at alle søknader om organisert ferdsel må behandles etter naturmangfoldloven § 48 første ledd første alternativ.

Konkret vurdering

Verneforskriften for Anárjohka nasjonalpark er fra 1975 og har på mange punkter en lite tidsmessig utforming. Dette gjelder bl.a. bestemmelsen om organisert ferdsel. Andre nasjonalparker i Norge har i dag en egen dispensasjonsbestemmelse for søknader om organisert ferdsel.

Miljødirektoratet mener at nasjonalparkstyrets begrunnelse for ikke å behandle søknaden er utilstrekkelig. Etter vår oppfatning plikter nasjonalparkstyret å realitetsbehandle søknaden ut fra de opplysningene som finnes og om nødvendig innhente supplerende opplysninger, jfr. naturmangfoldloven § 8. Manglende retningslinjer i forvaltningsplan eller manglende besøksstrategi er ikke tilstrekkelig grunnlag for å unnlate å gjøre en konkret vurdering av forholdet til verneformålet og mulig skade på verneverdiene.

Det er naturligvis alltid slik at det er ønskelig å ha oppdaterte retningslinjer når man behandler søknader om dispensasjon. Der dette ikke foreligger, må forvaltningsmyndigheten likevel bruke den erfaring og den kunnskap som finnes og treffe en beslutning. Usikkerhet om virkningene av en dispensasjon kan f.eks. reduseres gjennom bruk av vilkår. Det samme gjelder muligheten for å gi en mer tidsbegrenset dispensasjon.

Mange vedtak kan bidra til å skape presedens, men det er ikke slik at nasjonalparkstyret er bundet av enkeltavgjørelser hvis det senere viser seg at et vedtak var uheldig eller fikk utilsiktede konsekvenser. Nasjonalparkstyret kan alltid endre eller justere en uheldig praksis så lenge det ligger innenfor rammen av verneforskriftene.

Miljødirektoratet opphever vedtaket truffet av nasjonalparkstyret 19.11.2021 og sender saken tilbake til ny behandling.

Vi mener nasjonalparkstyret ved ny behandling av søknaden bør gjøre en grundig vurdering av om skiturer som denne skal betraktes som organisert ferdsel, jfr. også det som er vanlig praksis i andre verneområder og det som er uttalt om ferdsel til fots i Stortingsmeldingen om friluftsliv, Meld. St. 18 (2015–2016) *Friluftsliv — Natur som kilde til helse og livskvalitet*

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Fossum
seksjonsleder

Arnt Hegstad
fagdirektør

Kopi til:
Anárjohka nasjonalparkstyre